

Sygn. akt III S 32/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędziowie Sądu Okręgowego: Henryk Brzyżkiewicz Tomasz Pawlik

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2021 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. T.

przy udziale Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego wT.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I C 292/18

postanawia:

- 1) stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I C 292/18 nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) przyznać skarżącej A. T. od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 2000 zł (dwa tysiące złotych);
- 3) zalecić Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach niezwłocznie, nie później niż w terminie miesiąca od otrzymania akt, wyznaczenie terminu posiedzenia celem rozpoznania sprawy;
- 4) oddalić skargę w pozostałej części;
- 5) zwrócić skarżącej A. T. 200 zł (dwieście złotych) uiszczonej opłaty od skargi.

SSO Tomasz Pawlik SSO Roman Troll SSO Henryk Brzyżkiewicz

Sygn. akt III S 32/21

UZASADNIENIE

A. T. wniosła o stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym prowadzonym przed Sądem Rejonowemu w Tarnowskich Górach o sygn. akt I C 292/18 nastąpiła przewlekłość postępowania, wydania temu Sądowi zalecenia zakończenia sprawy w terminie miesiąca, zasądzenie od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w T. G. na rzecz skarżącej 20000 zł oraz kosztów postępowania skargowego. W uzasadnieniu wskazała, że sprawa zawisła przez Sądem Rejonowym 24 stycznia 2018 r. i od tego czasu toczy się bardzo przewlekłe, przy czym nie jest skomplikowana.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego w T.wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej. Wskazał, że opóźnienia w wykonaniu zarządzeń spowodowane było okolicznościami obiektywnymi – brakami kadrowymi, nieobecnościami pracowników z uwagi sytuacją epidemiologiczną oraz pracą rotacyjną pracowników sekretariatów.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Zarządzeniem z 24 stycznia 2018 r. wyłączono ze sprawy I C 773/17 pozew wzajemny wraz z wnioskiem pozwanej o zwolnienie z kosztów sądowych do odrębnej dekretacji w rep. C, zarządzenie to wykonano 5 lutego 2018 r., a następnie wygenerowano w (...) sędziego referenta i przedłożono mu akta, co nastąpiło 7 lutego 2018 r., zaś 29 marca 2018 r. akta przedstawiono asystentowi sędziego celem przygotowania projektu „orzeczenia”, pozostawiając mu dzienny termin, następnego dnia wykonano to zarządzenie, a akta wraz z projektem „orzeczenia” przedłożono sędziemu referentowi 19 kwietnia 2018 r. Zarządzeniem z 23 kwietnia 2018 r. polecono wezwać powódkę do usunięcia braków formalnych pozwu oraz wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, akta zwrócono do sekretariatu 25 kwietnia 2018 r.; zarządzenie to wykonano 19 czerwca 2018 r.

25 czerwca 2018 r. wpłynęło pismo stanowiące usunięcie braków formalnych pozwu, tego samego dnia przedstawiono je sędziemu. Zarządzeniem z 17 sierpnia 2018 r. (wpiętym po postanowieniu z 3 października 2018 r.) polecono akta przedstawić referendarzowi sądowemu celem rozpoznania wniosku o zwolnienie z opłaty sądowej; przedstawiono mu akta trzy dni później. Postanowieniem z 3 października 2018 r. referendarz sądowy oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych, a zarządzeniem z tego samego dnia polecono doręczyć pełnomocnikowi powódki odpis tego postanowienia, akta zwrócono do sekretariatu 4 października 2018 r.; zarządzenie to wykonano 22 lipca 2019 r., a 13 sierpnia 2019 r. wpłynęła wiadomość e-mail z potwierdzeniem uiszczenia opłaty od pozwu.

Zarządzeniem z 13 września 2019 r. wyznaczono termin rozprawy na 6 lutego 2020 r., o czym polecono zawiadomić pełnomocników stron, zarządzono też doręczyć odpisu pozwu z załącznikami; akta zwrócono do sekretariatu 18 września 2019 r.; zarządzenie to wykonano 25 listopada 2019 r.

25 października 2019 r. wpłynęło pismo powódki z oryginałem umowy, zaś 16 grudnia 2019 r. wpłynęło pismo przygotowawcze pozwanej. Zarządzeniem z 23 grudnia 2019 r. polecono doręczyć odpis pisma pozwanej stronie powodowej, akta przedstawiono do kancelarii 30 grudnia 2019 r.

23 stycznia 2020 r. wpłynęło pismo przygotowawcze powódki, brak na nim adnotacji o przedłożeniu sędziemu.

Zarządzeniem Przewodniczącej Wydziału z 3 lutego 2020 r. odwołano termin rozprawy wyznaczony na 6 lutego 2020 r. z uwagi na nieobecność sędziego referenta spowodowaną chorobą, o czym tego samego dnia telefonicznie i poprzez e-mail poinformowano strony.

Zarządzeniem z 5 czerwca 2020 r. sprawę skierowano na posiedzenie niejawne celem rozpoznania i rozstrzygnięcia, o czym polecono poinformować strony, zobowiązując je do przedstawienia ostatecznych stanowisk w sprawie, a pełnomocnika pozwanej do złożenia odpowiedzi na pismo przygotowawcze pozwanej; akta zwrócono do sekretariatu 10 czerwca 2020 r.; zarządzenie to wykonano 22 czerwca 2020 r.

13 lipca 2020 r. wpłynęło pismo przygotowawcze powódki, a 14 lipca 2020 r. pismo pozwanej, które przedłożono sędziemu referentowi. Zarządzeniem z 29 lipca 2020 r. polecono dołączyć akta sprawy I C 773/17 i zwrócić się do Towarzystwa (...) o udzielenie szczegółowych informacji; akta zwrócono do sekretariatu następnego dnia; zarządzenie to wykonano 20 listopada 2020 r.

28 września 2020 r. i 17 listopada 2020 r. wpłynęły pisma procesowe powódki, na drugim z nich widnieje adnotacja o przedstawieniu sędziemu 20 listopada 2020 r. Zarządzeniem z 4 grudnia 2020 r. polecono doręczyć odpisy tych pism stronie pozwanej oraz przedłożyć akta za 7 dni celem wydania orzeczenia na posiedzeniu niejawnym; zarządzenie to wykonano 2 lutego 2021 r.

Zarządzeniem z 3 lutego 2021 r. polecono dołączyć pismo Towarzystwa (...) i przedłożyć akta asystentowi celem sporządzenia projektu.

Skarga na przewlekłość postępowania wpłynęła 1 lutego 2021 r., a 8 lutego 2021 r. zarządzono pilnie przesłać akta do Sądu Okręgowego w Gliwicach ze skargą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

(t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 75 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość (...) czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość postępowania to brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów, chodzi zatem o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, czyli odbywały się bez zbędnej zwłoki (por. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Zbędną zwłoką nie jest przy tym każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2013 r., sygn. akt KSP 3/13, LEX 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 stycznia 2013 r., sygn. akt II S 33/12, LEX 1246709; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 23 listopada 2010 r., sygn. akt II S 28/10, sygn. akt KZS 2010/11/50, LEX 783363). W postępowaniu ze skargi na przewlekłość postępowania sąd bada jedynie czy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jego zakończenia, ocenia terminowość i prawidłowość czynności sądowych; nie ocenia zaś prawidłowości rozstrzygnięć wydanych w sprawie, ponieważ kwestie merytoryczne dotyczące istoty tej sprawy mogą być podnoszone jedynie w postępowaniu odwoławczym (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 7 marca 2014 r., sygn. akt I OPP 18/14, LEX nr 1449840).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne, przy czym zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Sprawa, której dotyczy skarga trwa już ponad trzy lata, choć nie jest ponadprzeciętnie skomplikowana czy nietypowa. Jest to okres czasu znacznie przekraczający czas potrzebny na jej rozpoznanie. W tej sprawie nie odbyła się ostatecznie żadna rozprawa. Zasadniczy wpływ na wydłużenie postępowania miało opóźnienie w wykonywaniu zarządzeń, późne wezwania

o braki formalne (pозew ze stycznia, a zarządzenie z 23 kwietnia), rozpoznanie wniosku

o zwolnienie od kosztów sądowych po około trzech miesiącach od usunięcia braków, a także odwołanie rozprawy wyznaczonej na 6 lutego 2020 r. z uwagi na chorobę sędziego, nie zadbano bowiem o jakiegokolwiek zastępstwo na tej rozprawie i żadnych czynności w sprawie nie wykonywano aż do 5 czerwca 2020 r., a można było już wówczas zwrócić się do Towarzystwa (...) o informację. Czas wykonania nieskomplikowanych zarządzeń kilkakrotnie przekraczał miesiąc, a zarządzenie o doręczeniu odpisu postanowienia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych wykonano po 9 miesiącach od jego wydania.

W żaden sposób nie tłumaczą powyżej opisanej bezczynności trudności kadrowe

w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach, nie ma to bowiem istotnego znaczenia dla rozpoznania sprawy w zakresie ustalenia przewlekłości postępowania, albowiem strona nie może odpowiadać za niewłaściwe rozmieszczenie

kadr w sądach, natomiast ma prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, co gwarantuje jej art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.). To samo dotyczy stanu epidemii, który obowiązuje od 20 marca 2020 r.; już bowiem przed tą datą zarządzenia w sprawie wykonywane z kilkumiesięcznym opóźnieniem, chociażby z niewiadomych względów zarządzenie o doręczeniu odpisu postanowienia

w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych. Dlatego zawieszenie biegu terminów na niecałe 2 miesiące (por. art. 15zżs ust. 1, 2 i 11 ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy

o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 68 ust. 7 ustawy z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)2) nie może uzasadniać zwłoki, powstałej już przed wprowadzeniem tych regulacji. Tak długiej bezczynności nie tłumaczy także pozostawanie sędziego referenta od 28 stycznia do 10 kwietnia 2020 r. na chorobowym.

Dlatego też należało uznać, że w sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w przypadku uwzględnienia skargi na żądanie skarżącego sąd przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20000 zł, przy czym jej wysokość wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Wobec stwierdzenia przewlekłości, po rozważeniu okoliczności sprawy, Sąd Okręgowy przyznał na rzecz skarżącej 2000 zł, jako sumę minimalną biorąc pod uwagę czas trwania postępowania. Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do podwyższenia tej kwoty, także skarżąca takich szczególnych okoliczności nie wskazywała.

Pomimo tego, że sprawa trwa już ponad trzy lata, to od czerwca 2020 r. nie został wyznaczony termin jej rozpoznania. To spowodowało, że Sąd Okręgowy zalecił wyznaczenie takiego terminu w ciągu miesiąca, aby sprawa nabrała prawidłowego biegu.

Dlatego też skarga w części podlegała uwzględnieniu, a w pozostałym zakresie, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, należało orzec jak w punktach 1. i 2. sentencji. Na podstawie art. 12 ust. 3 tej ustawy wydano zalecenie Sądowi Rejonowemu (pkt 3. sentencji). Na podstawie art. 12 ust. 1 tej ustawy oddalono skargę w pozostałej części jako nieuzasadnioną (punkt 4. sentencji). Ponadto, na podstawie art. 17 ust. 3 tej ustawy, należało orzec jak w punkcie 5. sentencji, albowiem skargę w części uwzględniono.

SSO Tomasz Pawlik SSO Roman Troll SSO Henryk Brzykiewicz